

EFEKTIVITAS METODE PASINAON COOPERATIVE SCRIPT SAHA METODE NUMBERED HEADS TOGETHER TUMRAP KETRAMPILAN NYEMAK PAWARTA SISWA SMP KELAS IX

THE EFFECTIVENESS OF COOPERATIVE SCRIPT AND NUMBERED HEADS TOGETHER METHODS LEARNING OF LISTENING NEWS FOR NINTH GRADE JUNIOR SCHOOL STUDENTS

Dening: Fitria Dewi Ratnasari, Prodi Pendidikan Bahasa Jawa, Fakultas Bahasa dan Seni, Universitas Negeri Yogyakarta

Sarining Panaliten

Ancasing panaliten menika kangge mangertosi efektivitas-ipun panganggenipun metode pasinaon *Cooperative Script* saha *Numbered Heads Together* tumrap ketrampilan nyemak pawarta siswa kelas IX. Panaliten menika kalebet panaliten *eksperimen*. Desain panaliten menika ngginakaken *klasik eksperimen*. Variabel bebas wonten panaliten inggih menika metode *Cooperative Script* lan metode *Numbered Heads Together*, variabel terikat inggih menika ketrampilan nyemak pawarta. Populasi wonten ing panaliten inggih menika sedaya siswa kelas IX SMP N 1 Ngaglik. Adhedasar teknik *purposive sampling*, sample wonten ing panaliten inggih menika siswa kelas IX C ingkang ngginakaken metode *Cooperative Script* lan kelas IX E ingkang ngginakaken metode *Numbered Heads Together*. Teknik analisis data dipuntindhakaken ngginakaken analisis *uji-t* saha *regresi*. Asiling panaliten saking etangan *uji-sample bebas data post-test* kelas kontrol (*Cooperative Script*) saha kelas *eksperimen* (*Numbered Heads Together*) nedahkaken t_{hitung} 0.669, $df = 58$, taraf signifikansi 5%. Nilai $P = 0.000$, nilai P menika langkung alit saking taraf signifikansi 0.05, nedahkaken ketrampilan nyemak pawarta ing klompok kontrol (*Cooperative Script*) lan klompok *eksperimen* (*Numbered Heads Together*) wonten beda ingkang signifikan. Asil *uji-t sample berhubungan* nedahkaken $t_{hitung} - 15.656$, $df = 29$, taraf signifikansi 5%. Nilai $P = 0.000$, nilai P menika langkung alit saking taraf signifikansi 0.05, nedahkaken ketrampilan nyemak pawarta ing klompok kontrol (*Cooperative Script*) lan klompok *eksperimen* (*Numbered Heads Together*) wonten beda ingkang signifikan. Asil etangan *regresi metode Cooperative Script* Sig. $0.000 < Sig$ 0.05 ateges metode *Cooperative Script* gadhah pengaruh ingkang signifikan kangge ketrampilan nyemak pawarta. Asil etangan *regresi metode Numbered Heads Together* Sig. $0.000 < 0.05$ ateges metode *Numbered Heads Together* gadhah pengaruh ingkang signifikan kangge ketrampilan nyemak pawarta. Asilipun koefisien determinasi (sumbangan efektif) metode *Cooperative Script* gunggungipun 32,7% saha metode *Numbered Heads Together* 71,7% ateges bilih sumbangan efektif metode *Numbered Heads Together* langkung inggil tinimbang metode *Cooperative Script*. Panganggenipun metode *Numbered Heads Together* langkung efektif dipunginakaken kangge pamulangan ketrampilan nyemak pawarta tinimbang metode *Cooperative Script*.

Pamijining tembung: *Efektivitas, Metode Cooperative Script, Metode Numbered Heads Together.*

Abstract

Research purpose is for knowing effectiveness use of methods learning Cooperative Script and Numbered Heads Together for listening skill for ninth grade students. The study included experimental research. Research design using classical experiment. This research is a free variable method Cooperative Script and Numbered Heads Together. Dependent variable is the skill of listening to the news. The studied population is all ninth grade students. Based on purposive sampling technique, this studied sample is a class student IX C which uses the method Cooperative Script and a class IX E which uses the method Numbered Heads Together. Data analysis technique use t-test analysis and regression. The result of the free sample test sample data post-test control class (Cooperative Script) and experimental class (Numbered Heads Together) showing t-count 0.669, df = 58, level of significance 5%, value P = 0.000. The P value is smaller than the level of significance 0.05. Show the news listening skill in the control group (Cooperative Script) and

experiment (Numbered Heads Together) there is a significant difference. The result of t-test of sample relate to show t-count -15.656, df = 29, level of significance 5%, value P =0.000. The P value is smaller than the level of significance 0.05. Show the news listening skill in the control group (Cooperetive Script) and experiment (Numbered Heads Together) there is a significant difference. Result of method regression calculation Cooperetive Script Sig 0.000 < Sig 0.05. Means method Cooperetive Script have significance influence onlistening skills. Result of regression count method Numbered Heads Together Sig 0.000 < 0.05 means method Numbered Heads Together have a significant effect on news reading skills. The result of the amount 32.7% and metode Numbered Heads Together 71.7% meaning effective contribution of method Numbered Heads Together higher than method Cooperetive Script. Use of method Numbered Heads Together more effectively used for learning news skill rather than method Cooperetive Script.

Keyword : *Effectiveness, Cooperetive Script method, Numbered Heads Together method*

PURWAKA

Standar kompetensi pelajaran basa Jawi ingkang kedah dipunkuwaosi dening siswa SMP kanthi landhesan *Kurikulum Tingkat Satuan Pendidikan (KTSP)* menika aspek basa, aspek sastra, lan aspek budaya. Aspek basa, aspek sastra, aspek budaya menika kalebet ing kaprigelan nyemak, micara, maos, lan nyerat. Adhedhasar *Kurikulum Tingkat Satuan Pendidikan (KTSP) standar kompetensi* saking nyemak inggih menika *memahami wacana lisan non sastra dalam kerangka budaya Jawa, saha kompetensi dasar 5.3 Menanggapi berita berbahasa Jawa.* Awit saking menika materi pelajaran ingkang kedah dipunkuwaosi dening siswa SMP inggih menika nyemak pawarta.

Miturut asiling observasi dhateng sekolah SMP N 1 Ngaglik, siswa menika anggenipun nggatosaken pasinaon nyemak pawarta taksih kirang. Kahanan menika dipunjalaru amargi siswa kelas IX menika wonten ing semester langkung nggatosaken materi kangge ujian nasional. Materi pawartos diwulangaken dening guru kanthi metode

ingkang winates inggih menika ceramah saha diskusi. Adhedasar asil wawancara, siswa rumaos bosen, kirang greget nyinau materi pawarta. Kawontenan menika ugi dipunandharaken dening guru bilih *metode* ingkang dipunginakaken winates awit wekdal kangge pasinaon basa Jawi ugi winates. Guru rumaos kangelan pados *metode* ingkang *variatif* kangge mucal pawartos. Saking andharan guru mata pelajaran kalawau guru kedah prigel anggenipun mucal materi pawarta kanthi mumpangataken wekdal ingkang sekedhik. Guru menika kedah prigel anggenipun milih cara lan pirantos ingkang trep kaliyan kahanan para siswa.

Kawontenan menika ndadosaken perlu-nipun ngadani panaliten kangge nandhingaken metode-metode kangge mucal pawartos. Awit saking kawontenan menika setunggaling *metode* ingkang saged dipunginakaken inggih menika *metode* pasinaon *kooperatif*. *Metode* pasinaon *kooperatif* kanthi tipe *Cooperetive Script* lan *Numbered Heads Together*. *Metode Cooperetive Script* lan *Numbered Heads Together* damel siswa sinau sesarengan kaliyan kanca sanes, mawi sinau sesarengan

menika siswa saged sinau sesarengan kangge nguwaosi materi, siswa boten ajrih nyuwun pirsana, lan langkung remen sinau. *Metode* menika ugi saged ngringkes wekdal kangge mbabar materi lan siswa menika remen amargi pasinaon ing kelas boten *monoton*. Wonten ing salabeting materi pawarta samangkih materi menika dipunbetahaken kaliyan siswa boten namung wonten sekolahan ananging ugi wonten pasrawungan, awit saking pawarta menika saged pikantuk informasi *aktual* saking prastawa ingkang kedadosan.

Metode Cooperative Script lan *Numbered Heads Together* minangka metode ingkang saged dipunginakaken wonten ing pasinaon nyemak pawarta. *Metode Cooperative Script* menika kadamel saking kelompok sebangku, saben siswa gadhah tugas piyambak – piyambak. Setunggal siswa minangka pamaos lan setunggalipun nyemak, salajengipun siswa mangsuli soal adhedasar pawarta ingkang dipunsemak. Maos lan nyemak menika saged dilampahi kanthi gantosan supados saben siswa pikantuk bageyan ingkang sami. *Metode Cooperative Script* menika ngladhi siswa supados gampang anggenipun nampi *materi* lan ngladhi siswa mirengaken informasi ingkang dipunandharaken, lan ngladhi konsentrasi.

Metode Numbered Heads Together, metode kooperatif menika metode sinau kelompok, wondene saben anggota kelompok dipunparingi nomer. Anggota kelompok boten namung sebangku ananging biasanipun

saking 4 siswa utawi langkung. Saben kelompok samangkih nyemak pawarta, banjur siswa mangsuli soal, saklajengipun guru nimbali nomer ingkang kedah njawab soal. *Metode Numbered Heads Together* dikajengaken supados pasinaon boten *monoton*, saged ngasah kaprigelan lan siswa saged *aktif*. Samangkih asil saking pasinaon menika siswa gadhah greget sinau lan prestasinipun mindak.

Metode Cooperative Script lan *Metode Numbered Heads Together* dipunpilih kangge panaliten nyemak pawarta menika supados mangertosi gambaran daya pangaribawa metode kekalih wonten ing pasinaon nyemak pawarta. Amargi samenika dereng dipunmangertosi metode pundi ingkang trep kaliyan materi. Asil saking panaliten menika samangkih saged paring gambaran pundi metode ingkang langkung trep dipunginakaken kangge pasinaon nyemak pawarta. Asil panaliten menika

GEGARAN TEORI Pasinaon

Pasinaon miturut Abdillah (lumantar Aunurrahman 2009: 35), sinau inggih menika kupiya sadar ingkang dilampahi tiyang kangge ngowahi solah bawa ingkang sae saking *pengalaman* wonten ing salebetipun aspek *kognitif*, *afektif*, lan *psikomotor* kangge nggayuh ancas tartemtu.

Pamanggih menika ugi sami wonten ing buku *Educational Psychology*, H. C. (lumantar Aunurrahman 2009: 35), sinau inggih menika ewah-ewahan saking dhiri

minangka pola enggal saking reaksi arupi kecakapan, sikap, kebiasaan, kepribadian, utawa pengertian. Salajengipun titikan sinau miturut Wragg (lumantar Aunurrahman 2009: 36) inggih menika 1) kupiya ingkang dipunlampahi kanthi estu, 2) ngetrapaken dhiri dhateng lingkungan, 3) asil saking sinau arupi ewah-ewahan solah bawa. Saking pamanggih ing nggingil menika saged dipundudut bilih sinau menika aktivitas siswa ingkang dipuntindhakaken kanthi ewah-ewahan ingkang langkung sae tumrap dhiri piyambak kangge nggayuh ancas tartemtu lan kanthi titikan tartemtu.

Nyemak

Nyemak miturut Tarigan (1986: 31) inggih menika proses mirengaken lambang-lambang lisan ingkang wigatos, kangge mangertosi, apresiasi lajeng interpretasi supados pikantuk kawruh, mangertos wosipun lan mangertosi tegesipun kanthi ujaran utawi basa lisan. Adhedasar pamanggih ing nggingil menika saged dipundudut bilih nyemak inggih menika pakaryan mirengaken wacana supados tiyang menika pikantuk informasi saking wacana ingkang dipunmirengaken.

Tahapan-tahapan nyemak miturut Ruth.G (lumantar Tarigan 1986: 31) wonten 9 inggih menika :1) nyemak berkala, 2) nyemak dangkal, 3) setengah nyemak 4) nyemak serapan, 5) nyemak kadang – kadang, 6) nyemak asosiatif, 7) nyemak kanthi reaksi berkala, 8) nyemak saksama, 9) nyemak aktif.

Saking jinising, nyemak dipunperang dados 2 jinis, inggih menika ekstensif lan

intensif. Jinis nyemak ingkang dipunlampahi tumrap nyemak pawartos menika mawi nyemak intensif. Nyemak intensif inggih menika jinising pakaryan ingkang gayut kaliyan kebahasaan ingkang mbetahaken bimbingan saking gurunipun. Nyemak intensif miturut Tarigan (1986: 43) kaperang dados 6 inggih menika:

- a. Nyemak kritis, inggih menika nyemak ingkang ngatosaken ketepatan bahasa ujaran, nemtokaken alasan, paham makna petunjuk konteks, saged bedakaken fakta lan fantasi, paring dudutan, damel keputusan, nemtokaken wangsulan perkawis, pikantuk informasi enggal, interpretasi ungkapan idiom, lan objektif lan evaluatif.
- b. Nyemak konsentratif, inggih menika nyemak ingkang gadhah petunjuk, pados sesambungan, pados informasi, pikantuk pemahaman, menghayati ide-ide, memahami urutan ide-ide, lan nyathet fakta-fakta.
- c. Nyemak kreatif, inggih menika nyambung makna kaliyan pengalaman nyemak, rekonstruksi imaji-imaji visual sawetawis nyemak, adaptasi imaji kaliyan pikiran imajinatif wonten salebetipun karya, saha mrantasi perkawis, priksa lan uji.
- d. Nyemak eksploratif, inggih menika nemokaken bab enggal, nemokaken informasi tambahan, nemokaken isu ingkang wigatos.
- e. Nyemak interogatif, inggih menika nemokaken wangsulan saking tembung

pitakon *apa, siapa, dimana, kapan, mengapa, bagaimana*

- f. Nyemak *selektif*, inggih menika *panyemak* kedah nyemak kanthi pratitis saha ngginakaken paugeran runtut ingkang saged mbiyantu panyemak kangge pikantuk cara piyambak kangge ngadhepi *unsur-unsur* ingkang boten *teratur* lan runtut.

Saking pamanggih menika saged dipunpendhet dudutan bilih satunggaling pakaryan ingkang dipuntindhakaken nalika nyemak pawartos inggih menika ngginakaken nyemak *konsentratif*. Panyimak kedah paring dudutan ingkang gayut kaliyan papan, wekdal, *kualitas*, lan wosing pawartos ingkang dipunsemak.

Nyemak menika gadhah ancas nyemak kangge sinau, nyemak kangge mangertosi kaendahan *audial*, nyemak kangge *evaluasi*, nyemak kangge *mengkomunikasikan ide-ide*, nyemak kangge mbedakaken swara, nyemak kangge pados *solusi* perkawis, nyemak kangge *meyakinkan*.

Pawarta

Pawarta miturut ahli Dean M. Lyle Spencer, Willard.C. Bleyer, William S. Maulsby, lan Eric C. Hepwood (lumantar Juwito, 2008: 42) pawarta inggih menika *laporan* prastawa ingkang narik kawigatosan pamaos. Pamanggih menika jumbuh kaliyan pamanggihipun Michhel .V. Charnley (lumantar Juwito, 2008: 42) pawarta inggih menika laporan cepet saking prastawa utawi

kadadosan ingkang *faktual*, wigatos lan narik kawigatosan pamaos.

Saking andharan kalih ahli menika saged dipunpendhet dudutan bilih pawarta menika laporan enggal babagan prastawa ingkang *faktual*, wigati lan narik kawigatosan para pamaos utawi pamireng. Nyemak pawarta menika kedah nggatosaken babagan, sipatipun pawartos, analisis pawarta, perangan pawarta, lan proses nyemak pawarta. Supados pawarta menika saged dipuntampi kaliyan masyarakat utawi ingkang nampi pawarta menika kedah gadhah sipat ing ngandhap menika.

Nyemak pawarta kedah ngatosaken caranipun *nganalisis* pawarta supados mangertosi menapa wosipun pawarta ingkang dipunsemak. Caranipun *nganalisis* pawarta miturut Suparmin (2014: 58) menika ngginakaken 5 W + 1 H, inggih menika:

- a. *What* : menapa ingkang dipunwartakaken?
- b. *Who* : sinten ingkang wonten ing salebetipun kadadosan?
- c. *When* : kapan kadadosan kalaksanan?
- d. *Where* : wonten pundi papan kadadosan?
- e. *Why*: menapa sebabipun kalampahan kadadosan menika?
- f. *How* : kados pundi kadadosanipun?

Nyemak pawartos ugi nggatosaken perangan pawarta, supados tiyang ingkang nyemak menika saged nemtokaken menapa kemawon ingkang dados peranganipun nalika

nyemak pawarta. Perangan pawarta miturut Suparmin (2014: 59) inggih menika:

- a. *Headline* : irah-irahan utawi judul
- b. *Deadline* : wosipun nama medhia masa, papan kadadosan, tanggal kadadosan
- c. *Lead* : paragraf sepisan ing salebetipun pawartos
- d. *Body* : wosipun kadadosan.

Proses nyemak miturut Tarigan (1986: 63) supados informasi ingkang dipunpendhet saking nyemak pawarta menika saged maksimal, nyemak kedah nglampahi proses menika .

- a. *Hearing*:pamireng kedah saged mirengaken swanten basa ing pawartos
- b. *Understanding* :sasampunipun mirengaken, tiyang ingkang nyemak gadhah gegayuhan kangge mangertosi wosipun pawartos
- c. *Interpreting*:sasampunipun saged mirengaken lan mangertosi wosipun pawartos, tiyang ingkang nyemak menika kedah *menafsirkan* wosipun pawartos
- d. *Evaluating*:wonten ing proses menika, tiyang ingkang nyemak saged mbiji utawi madosi kalangkungan saha kekiranganipun pawartos ingkang dipunsemak
- e. *Responding*:tiyang ingkang nyemak pawartos menika kedah saged nyaosi pamanggih sabibaripun nyemak pawartos.

Metode Pasinaon

Miturut Iskandarwassid lan Sunendar (2009: 40) *metode* inggih menika prosedur kangge nggayuh ancas tartemtu. Jumbuh

kaliyan Iskandar miturut Suryobroto (2002: 149) *metode* inggih menika cara ingkang gadhah *fungsi* kangge nggayuh ancas. Boten wonten setunggal *metode* ingkang paling sae utawi sampurna kangge mulangaken sedaya bahan piwulangan ingkang kathah sanget. Ancas panganggenipun *metode* miturut Ismail (2008: 17-18) nggih menika 1) paring cara ingkang becik kangge nganwontenaken *oprasional* pasinaon, 2) *metode* minangka sarana kangge manggihi, uji, lan nyusun data ingkang dipunbetahkaken kangge pasinaon ing disiplin ilmu, 3) *metode* gadhah ancas kangge ngampangaken proses lan asil pasinaon, saengga menapa ingkang sampun dipunreng-reng saged dipungayuh kanthi becik, 4) minangka sarana pasinaon nggayuh ancas tartemtu ingkang *ideal* kanthi pas lan cepet adhedasar ancas menika. Saklebeting lampahipun, boten saged dipunicalaken kaliyan kahanan pasinaon. Kahanan pasinaon antawisipun asil lan kondisi pasinaon (Taniredja, dkk, 2012: 1). Asil pasinaon, efek saking saben *metode* ingkang dipunjumbuhaken kaliyan materi ingkang dipunwulangaken lan maringi *aktivitas* ingkang *optimal* kangge siswa. Pamilihing *metode* kedah nggatosaken ancasing pasinaon, kasagedan guru, kahanan siswa, wekdal, saha *fasilitas* ingkang wonten.

Metode Pasinaon Kooperatif

Miturut Slavina (lumantar Miftahul Huda 2015: 114) *metode-metode* pasinaon *cooperative* dipunperang dados 3 inggih menika : 1) *metode Student Teams Learning*,

2) *metode -metode Supported Cooperative Learning*, 3) *metode-metode informal*.

Metode Cooperative Script

Miturut Suprijono (2009: 126) *metode Cooperative Script* inggih menika *metode pasinaon kooperatif* ingkang siswanipun kerja pasangan lan gantosan kanthi cara lisan ngandharaken *materi-materi* ingkang dipunsinau. Pamanggih menika ugi sami kaliyan pamanggih Warsono lan Hariyanto (2012: 205) *metode Cooperative Script* inggih menika *metode metode ingkang ngajak siswa kangge makarya kanthi kelomok supados siswa rerembagan sesarengan*. Anggenipun damel ringkesan utawi *resume* saking pasinaon arupi *synopsis*, lan ngajak siswa ngandharaken pamanggihipun piyambak, ugi mirengaken utawi nyemak ingkang maos. Anggenipun damel kelompok menika langkung gampang ngringkes wekdal, awit siswa saged kerja kaliyan kanca pasangan utawi kanca sabangkunipun. Setunggal bangku namung wonten setunggal siswa, samangkih siswa menika gabung kaliyan kanca sisih tengen utawi sisih kiwanipun. Siswa ingkang lenggahipun wonten ing ngajeng ugi saged kerja kaliyan kanca wingkingipun (Warsono lan Hariyanto, 2012: 205 – 206).

Cak - cakaning *metode Cooperative Script* miturut Suprijono (2009: 126) inggih menika 1) siswa dipunperang dados klompok sepasang, 2) guru mbagi wacana utawi *teks* materi dhateng siswa kangge maos saha

damel ringkesanipun, 3) guru saha siswa nemtokaken siswa ingkang maos saha ingkang nyemak, 4) siswa maos ringkesanipun, lajeng ingkang nyemak *ngoreksi* menawi wonten ingkang kirang jangkep, 5) salajengipun ingkang maos gantosan dados ingkang nyemak saha ingkang nyemak gantosan dados ingkang maos, 6) damel dudutan antawisipun guru saha siswa, 7) panutup.

Saking andharan ing nginggil menika saged dipundudut bilih *metode Cooperative Script* inggih menika *metode* ingkang ngarahaken siswa maos saha nyemak *berpasangan* kanthi lelintonan *peran*, antawisipun maos saha mirengaken. Anggenipun damel ringkesan saged mbiyantu siswa kangge ngemut-emut malih menapa ingkang sampun dipunwaos. Siswa dipunkajengaken saged maos rikatan saha lancar, lan menawi dipundhawuhi ngambali saged ngambali malih kanthi sae.

Metode Numbered Heads Together

Metode Numbered Heads Together menika sampun dipunkembangaken dening Spencer Kagan (1992). Kados pasinaon *kooperatif* sanesipun *metode Numbered Heads Together* inggih menika ngladhi siswa kangge kerja klompok saha tanggel jawab. *Metode Numbered Heads Together* dipunkajengaken saged ngindhakaken greget sinau para siswa.

Cak - cakaning *metode Numbered Heads Together* miturut Lie (2010: 60) inggih menika 1) siswa dipunperang dados

klompok lan saben siswa wonten ing klompok pikantuk nomer, 2) guru mbagi tugas lan siswa nggarap tugasipun, 3) siswa rembagan sesarengan kaliyan klompok ngengingi wangsulan ingkang leres lan saben anggota klompok saged nggarap utawi mangertos wangsulanipun, 4) guru nimbali salah satunggaling nomer siswa lan siswa ngandharaken, 5) kanca sanes nanggèpi, salajengipun guru nimbali nomer ingkang sanes, 6) dudutan.

Paedahing ngginakaken *metode Numbered Heads Together* wonten ing pasinaon miturut Djamarah (1996: 30) inggih menika: 1) siswa ingkang ajrih kaliyan gurunipun saged ngandharaken pamanggihipun, amargi wonten klompok ingkang saged mbiyantu, 2) saking wangsulan utawi pamanggih klompok sanes ndadosaken siswa taksih kemutan menapa ingkang dipunrembak ing materi menika, 3) kangge guru menika saged nggladhi tanggèl jawab lan sabar, amargi dados guru menika amanat ingkang kedah dipuntindakaken, 4) ndadosaken para siswa langkung greget sinau.

Saking andharan ing nginggil saged dipundudut bilih *metode Numbered Heads Together* inggih menika *metode kooperatif* ingkang ngarahaken siswa sinau kelompok supados para siswa *aktif* wonten ing pasinaon, metode menika ngginakaken nomor seri lan saben anggota kelompok diparingi nomor menika. *Metode Numbered Heads Together* ugi saged mbiyantu siswa wonten klompok anggenipun ngandharaken pamanggih. *Metode Numbered Heads*

Together menika mbiyantu siswa ingkang kangelan nguaosi materi, saged sinau kaliyan kancanipun. Saged dipuntingali saking andharan ing wekdal nomeripun dipundhawuhi mangsuli pitakon utawi ngandharaken pamanggih, gumantung *tugas*-*ipun*.

CARA PANALITEN

Panaliten menika ngginakaken jinis pendekatan panaliten kuantitatif. Panaliten dipuntindhakaken kanthi cara nandhingaken antawisipun kalih metode pasinaon ingkang beda ing pasinaon nyemak pawarta siswa kelas IX. Wondene metode ingkang katandhingaken inggih menika metode Cooperative Script lan metode Numbered Heads Together. Panaliten menika kalebet panaliten klasik eksperimen (Mulyatiningsih, 2012: 98) awit saking peserta ingkang dipunuji menika ngginakaken metode ingkang beda salajengipun wonten penetapan kelas kontrol lan kelas eksperimen.

Desain wonten ing panaliten menika ngginakaken panaliten *klasik eksperimen*. Panaliten nandhingaken biji *pre-test* lan *post-test* saking kalih kelas *kontrol* lan kelas *eksperimen*, kalih kelas menika gadhah biji ingkang meh sami. Kelas *kontrol* inggih menika ngginakaken *metode Cooperative Script* lan kelas *eksperimen* menika ngginakaken *metode Numbered Heads Together*. Wondene gambaranipun panaliten saged dipunpirsani wonten ngandhap menika.

Desain Penelitian

Kelas	<i>Pre-test</i>	<i>Treatment</i>	<i>Post-test</i>
K	O ₁	X ₁	O ₂
E	O ₃	X ₂	O ₄

Katrangan :

- K : *Kontrol*
 E : *Eksperimen*
 O₁ : *Pre-test kelas Kontrol (Cooperative Script)*
 O₂ : *Post-test kelas Kontrol (Cooperative Script)*
 O₃ : *Pre-test kelas Eksperimen (Numbered Heads Together)*
 O₄ : *Post-test kelas Eksperimen (Numbered Heads Together)*
 X₁ : *Treatment kelas Kontrol*
 X₂ : *Treatment kelas Eksperimen*

Panaliten menika wonten kalih *variabel*, inggih menika *variabel bebas* lan *variabel terikat*. *Variabel bebas* inggih menika *metode Cooperative Script* lan *metode Numbered Heads Together*, menawi *variabel terikat* inggih menika ketrampilan nyemak pawarta. *Populasi* wonten ing panaliten inggih menika siswa kelas IX wonten ing SMP N 1 Ngaglik. Cacahipun populasi menika wonten 192 siswa ingkang wonten ing 6 kelas, inggih menika kelas IX A, IX B, IX C, IX D, IX E, IX F. Sampel panaliten menika kelas IX C ingkang ngginakaken *metode pasinaon Cooperative Script* lan kelas IX E ingkang ngginakaken *metode pasinaon Numbered Heads Together*. Pamilihing sampel adhedasar kawontenan siswa ingkang gadhah *distribusi normal* tegesipun kelas ingkang dipunginakaken menika siswanipun boten bodho sanget lan boten pinter sanget adhedasar pamanggih saking guru.

ASILING PANALITEN

Panaliten menika gadhah ancas kangge mangertosi efektivitas metode Cooperative Script lan Numbered Heads Together tumrap ketrampilan nyemak pawarta siswa SMP kelas IX SMP N 1 Ngaglik. Panaliten menika awujud panaliten eksperimen. Variabel bebas ing panaliten inggih menika metode Cooperative Script lan Numbered Heads Together menawi variabel terikat ing panaliten inggih menika ketrampilan nyemak pawarta. Sampel ingkang dipunginakaken inggih menika siswa 2 kelas ing kelas IX gunggungipun 60 siswa. Metode Cooperative Script dipunginakaken ing kelas kontrol (IX C) lan metode Numbered Heads Together dipunginakaken ing kelas eksperimen (IX E).

Wonten ing panaliten menika wonten kalih data, inggih menika data biji test ingkang wiwitan (pre-test) saha biji test ingkang pungkasan (post-test). Salajengipun dipunwontenakane perlakuan utawi treatment inggih menika pasinaon ngginakaken metode Cooperative Script lan Numbered Heads Together. Ing pungkasan dipuntindhakaken post-test. Wonten pasinaon ngginakaken metode Cooperative Script siswa menika pasangan setunggal meja, menawi pasinaon ngginakaken metode Numbered Heads Together siswa menika dipunklompokaken dados 6 kelompok acak.

Bedanipun Ketrampilan Nyemak Pawarta antawisipun Klompok Kontrol (Cooperative

Script) saha Klompok Eksperimen (Numbered Heads Together)

Saking asiling panaliten menika wonten bedanipun ingkang signifikan antawisipun klompok ingkang ngginakaken metode Cooperative Script saha klompok Numbered Heads Together. Beda menika saking uji skor post-test. Beda menika saged dipunmangertosi saking kahanan wiwitan lan kahanan pungkasan saking klompok kontrol (Cooperative Script) saha klompok eksperimen (Numbered Heads Together) saksampunipun dipunparingi perlakuan.

Sakderengipun kalih klompok menika dipunparingi perlakuan dipuntindakaken pre-test rumiyin. Dipunparingi pre-test ancasipun kangge mangertosi kemampuan wiwitan kalih klompok ing ketrampilan nyemak pawarta. Pre-test ingkang dipunparingaken ing klompok kontrol (Cooperative script) saha klompok eksperimen (Numbered Heads Together) menika sami, inggih menika tes kemampuan nyemak pawarta ingkang tesipun objektif pilihan ganda.

Saksampunipun dipuntindakaken ing klompok kontrol (Cooperative Script) saha klompok eksperimen (Numbered Heads Together) lajeng panaliti mendhet data, inggih menika biji paling inggil pre-test ing klompok kontrol (Cooperative Script) inggih menika 67, biji paling andhap 52 mean 58.9333, median 60, modus 65, Standar Deviasi 4.77734. Biji paling inggil pre-test ing klompok eksperimen (Numbered Heads Together) inggih menika 65, biji paling

andhap 50, mean 56.1667, median 57, modus 52, Standar Deviasi 4.67630.

Saksampunipun mendhet data, dipunlajengaken analisis data ngginakaken uji-t. Analisis data dipuntindakaken kangge nandhingaken skor pre-test klompok kontrol (Cooperative Script) saha klompok eksperimen (Numbered Heads Together). Analisis data skor pre-test ancasipun kangge mangertosi kemampuan ingkang wiwitan ketrampilan nyemak pawarta saking kalih klompok. Saking analisis ngginakaken uji-t dipunmangertosi t_{hitung} 2.267, $df = 58$, taraf signifikansi 5%. Nilai $P = 0.127$, nilai P langkung ageng saking taraf signifikansi 0.05. Mila, asilipun uji-t skor pre-test boten nedahkaken beda ingkang signifikan ing ketrampilan nyemak pawarta antawisipun klompok kontrol (Cooperative Script) saha klompok eksperimen (Numbered Heads Together). Saged dipunandharaken bilih kahanan wiwitan kemampuan nyemak pawarta ing kalih klompok menika sami. Saklajengipun saben klompok dipunparingi perlakuan miturut metode ingkang sampun dipunsamektakaken, inggih menika metode Cooperative Script lan metode Numbered Heads Together. Metode Cooperative Script lan Numbered Heads Together menika ancasipun kangge mbiyantu siswa nemokaken seserepan kangge sinau klompok.

Tata cara metode Cooperative Script inggih menika guru ndhawuhi siswa damel klompok sepasang kaliyan klompok sebangkunipun. Saben siswa gadhah tugas piyambak-piyambak, inggih menika salah

setunggal siswa dipundhawuhi maos saha setunggal nyemak. Lajeng tata caranipun metode *Numbered Heads Together* inggih menika siswa dipunbagi dados klompok-klompok, wondene anggota klompokipun dipunparingi nomer. Klompok-klompok menika dipunparingi tugas, lajeng samange saben nomer menika dipundhawuhi kangge mangsuli pitakenan saking guru. Saksampunipun kalih klompok menika dipunwulang ngginakaken metode *Cooperative Script* saha *Numbered Heads Together*, lajeng dipunparingi tes ingkang pungkasan inggih menika test *post-test*.

Saking tes *post-test* menika nedahkaken bilih wonten beda ingkang signifikan antawisipun pasinaon ingkang ngginakaken metode *Cooperative Script* saha metode *Numbered Heads Together*. Data-nipun *post-test* biji paling inggil *post-test* ing klompok *Cooperative script* inggih menika 90 biji paling andhap 70, *mean* 76.9667, *median* 77, *modus* 70, *Standar Deviasi* 5.37224. Data *post-test* biji paling inggil wonten kelas *Numbered Heads Together* inggih menika 92.5, biji paling andhap 72.5, *mean* 83.75, *median* 85, *modus* 72.5, *Standar Deviasi* 7.15439.

Bedanipun menika uji saged dipuntingali saking asilipun uji-*t* data skor *post-test* klompok *Cooperative script* saha klompok *Numbered Heads Together* ingkang ngginakaken komputer program *SPSS 16*, t_{hitung} 0.669, $df = 58$, ing taraf signifikansi 5%, nilai $P = 0.000$. Nilai P nedahkaken langkung

alit saking taraf signifikansi 0.05. Mila, asiling uji-*t* skor *post-test* nedahkaken wonten bedanipun ingkang signifikan ketrampilan nyemak pawarta antawisipun klompok *Cooperative Script* saha klompok *Numbered Heads Together*.

Asil uji regresi ing klompok kontrol (*Cooperative Script*), t_{hitung} 3,171 lan t_{tabel} 2.045 nedahkaken $t_{hitung} > t_{tabel}$ menawi variabel bebas (metode *Cooperative Script*) gadhah pengaruh dhateng variabel terikat (ketrampilan nyemak pawarta). Asil Sig. $0.000 < Sig$ 0.05 ateges H_a dipuntampi, dados variabel bebas (metode *Cooperative Script*) gadhah pengaruh ingkang signifikan dhateng variabel terikat (ketrampilan nyemak).

Asil analisis regresi nedahkaken angenipun biji korelasi utawi gayutan (R) inggih menika 0,572 lan saged dipunmangertosi menawi angenipun prosentase pengaruh variabel bebas dhateng variabel terikat ingkang dipunsebat koefisien determinasi asilipun saking penguadratan R . Asilipun koefisien determinasi (R^2) utawi sumbangan efektif klompok kelas kontrol gunggungipun 0,327 ateges pengaruh variabel bebas (metode *Cooperative Script*) dhateng variabel terikat (ketrampilan nyemak) gunggungipun 32,7%, menawi salangkungipun dipunpengaruhi dening variabel sanes.

Asil uji regresi ing kelompok eksperimen (*Numbered Heads Together*), t_{hitung} 4,062 lan tabel t_{tabel} 2.045 nedahkaken $T_{hitung} > T_{tabel}$ ateges menawi variabel bebas (metode *Numbered Heads Together*) gadhah

pengaruh dhateng variabel terikat (ketrampilan nyemak). Asil Sig. 0.000 ateges Ha dipuntampi, dados variabel bebas (*metode Numbered Heads Together*) gadhah pengaruh ingkang signifikan dhateng variabel terikat (ketrampilan nyemak).

Asil analisis regresi nedahkaken angengipun biji korelasi gayutan (R) inggih menika 0,847 lan saged dipunmangertosi bilih agengipun prosentase pengaruh variabel bebas dhateng variabel terikat ingkang dipunsebat koefisien determinasi asilipun saking penguadratan R. Asilipun koefisien determinasi (R^2) utawi sumbangan efektif gunggungipun 0,717 ateges pengaruh variabel bebas (*metode Numbered Heads Together*) dhateng variabel terikat (ketrampilan nyemak) gunggungipun 71,7% menawi salangkungipun dipunpengaruhi dening variabel sanes.

Adhedasar tabel saged dipunmangertosi bilih kelas kontrol (*Cooperative Script*) dereng mencapai kriteria ketuntasan minimal amargi asiling etangan dereng langkung saking 75% siswa lulus KKM saha bijinipun dereng langkung saking 75. Ketuntasan ing kelas kontrol namung 70%. Kelas eksperimen sampun mencapai kriteria ketuntasan minimal amargi asiling etangan sampun langkung saking 75% siswa lulus KKM saha bijinipun langkung saking 75. Ketuntasan ing kelas eksperimen inggih menika 83,3%.

Efektivitas Metode Cooperative Script saha Metode Numbered Heads Together Tumrap Ketrampilan Nyemak Pawarta

Panaliten menika nandhingaken metode Cooperative Script saha metode Numbered Heads Together tumrap ketrampilan nyemak pawarta. Saking kalih metode menika dipunmangertosi pundi ingkang efektif. Metode Cooperative Script inggih menika metode pasinaon ingkang klompokipun dipunbagi dados pasang-pasangan kaliyan kanca sebangkupun. Saben siswa gadhah tugas piyambak-piyambak, inggih menika salah setunggal siswa dipundhawuhi maos, saha ingkang setunggal nyemak ingkang samangkih pasangan menika gantosan anggenipun maos saha nyemak.

Metode Numbered Heads Together inggih menika metode pasinaon ingkang siswanipun dipunbagi dados kelompok-kelompok, wondene anggota klompokipun dipunparingi nomer. Klompok-klompok menika dipunparingi soal saha nyemak pawarta, samangke panaliti nyebataken nomor ingkang njawab soal. Saking kalih klompok menika lajeng dipuntandhingaken metode pundi ingkang efektif dipunginakaken wonten ing pasinaon nyemak pawarta tumrap siswa kelas IX. Anggenipun mangertosi metode pundi ingkang efektif, data menika dipunpendhet saking data pre-test saha post-test kalih klompok kasebut.

Saged dipunbuktekaken saking asiling uji-t ing skor pre-test lan post-test klompok Cooperative Script ngginakaken komputer program SPSS 16. $T_{hitung} = 14.366$, $df = 29$, taraf signifikansi 5%. Nilai $P = 0.000$, nilai P

nedahkaken langkung alit saking taraf signifikansi 0.05 ($P = 0.000 < 0.05$). Mila, asil *uji-t* menika nedahkaken bilih metode *Cooperative Script efektif* dipunginakaken wonten ing pasinaon nyemak pawarta.

Saking asiling *uji-t skor pre-test* lan *post-test*, metode *Numbered Heads Together* nedahkaken $t_{hitung} = - 15.656$, $df = 29$, taraf signifikansi 5%. Nilai $P = 0.000$, nilai P nedahkaken langkung alit saking taraf signifikansi 0.05. Asilipun *uji-t* ing skor *pre-test* saha *post-test* nedahkaken wonten bedanipun. Mila, asil *uji-t* menika nedahkaken bilih metode *Numbered Heads Together efektif* dipunginakaken wonten ing pasinaon nyemak pawarta.

Kawontenan sanesipun nalika pamulangan ing kelas sampun ketingal bedanipun antawisipun kelas ingkang dipunwulang ngginakaken metode *Cooperative Script* saha kelas ingkang dipunwulang ngginakaken metode *Numbered Heads Together*. Siswa ingkang dipunwulang ngginakaken metode *Numbered Heads Together* menika anggenipun kerja kalih klompokipun sami serius lan konsentrasi saengga kahanan kelas boten rame. Pasinaoan ngginakaken metode *Numbered Heads Together* menika damel siswa langkung gampang anggenipun memahami materi, soal saha waosan pawarta.

DUDUTAN

Asiling etangan *uji-t post-test* klompok kontrol (*Cooperative Script*) saha klompok eksperimen (*Numbered Heads*

Together) dipunmangertosi $t_{hitung} 0,669$, $df = 58$, taraf signifikansi 5%. Nilai $P = 0,000$, nilai P langkung alit saking taraf signifikansi 0,05. Ateges wonten beda ingkang signifikan antawisipun pasinaon nyemak pawarta ngginakaken metode *Cooperative Script* lan pasinaon ngginakaken metode *Numbered Heads Together*.

Bedanipun menika ugi saged dipuntingali saking asilipun *uji-t* data *post-test* klompok *Cooperative Script* saha klompok *Numbered Heads Together* ingkang ngginakaken komputer program SPSS 16, $t_{hitung} 0.669$, $df = 58$, ing taraf signifikansi 5%, nilai $P = 0.000$. Nilai P nedahkaken langkung alit saking taraf signifikansi 0.05. Mila, asiling *uji-t post-test* nedahkaken wonten bedanipun ingkang signifikan ketrampilan nyemak pawarta antawisipun klompok *Cooperative Script* saha klompok *Numbered Heads Together*.

Asil *uji regresi* ing klompok kontrol (*Cooperative Script*), $t_{hitung} 3,171$ lan $t_{tabel} 2.045$ nedahkaken $t_{hitung} > t_{tabel}$ menawi variabel bebas (metode *Cooperative Script*) gadhah pengaruh dhateng variabel terikat (ketrampilan nyemak pawarta). Asil Sig. $0.000 < Sig 0.05$ ateges H_a dipuntampi, dados variabel bebas (metode *Cooperative Script*) gadhah pengaruh ingkang signifikan dhateng variabel terikat (ketrampilan nyemak).

Asil analisis regresi nedahkaken anggenipun biji korelasi utawi gayutan (R) inggih menika 0,572 lan saged dipunmangertosi menawi anggenipun

prosentase pengaruh variabel bebas dhateng variabel terikat ingkang dipunsebat koefisien determinasi asilipun saking penguadratan R . Asilipun koefisien determinasi (R^2) utawi sumbangan efektif klompok kelas kontrol gunggungipun 0,327 ateges pengaruh variabel bebas (metode Cooperative Script) dhateng variabel terikat (ketrampilan nyemak) gunggungipun 32,7%, menawi salangkungipun dipunpengaruhi dening variabel sanes.

Asil uji regresi ing kelompok eksperimen (*Numbered Heads Together*), t_{hitung} 4,062 lan t_{tabel} 2.045 nedahkaken $t_{hitung} > t_{tabel}$ ateges menawi variabel bebas (metode *Numbered Heads Together*) gadhah pengaruh dhateng variabel terikat (ketrampilan nyemak). Asil Sig. 0.000 ateges H_0 dipuntampi, dados variabel bebas (metode *Numbered Heads Together*) gadhah pengaruh ingkang signifikan dhateng variabel terikat (ketrampilan nyemak).

Asil analisis regresi nedahkaken angengipun biji korelasi gayutan (R) inggih menika 0,847 lan saged dipunmangertosi bilih agengipun prosentase pengaruh variabel bebas dhateng variabel terikat ingkang dipunsebat koefisien determinasi asilipun saking penguadratan R . Asilipun koefisien determinasi (R^2) utawi sumbangan efektif gunggungipun 0,717 ateges pengaruh variabel bebas (metode *Numbered Heads Together*) dhateng variabel terikat (ketrampilan nyemak) gunggungipun 71,7% menawi salangkungipun dipunpengaruhi dening variabel sanes.

KAPUSTAKAN

- Aunurrahman. 2009. *Belajar dan Pembelajaran*. Bandung : CV. Alfabeta
- Djamarah, Saiful Bahri. 1996. *Strategi Belajar Mengajar*. Jakarta: Rineka Cipta.
- Djamarh, Saiful Bahri. 1996. *Strategi Belajar Mengajar*. Jakarta: Rineka Cipta.
- Huda, M.Pd., Miftahul. 2015. *Cooperative Learning*. Yogyakarta: Pustaka Pelajar
- Iskandarwassid dan Sunendar, D. 2008. *Strategi Pembelajaran Bahasa*. Bandung : PT. Remaja Rosda Karya.
- Iskandarwassid & Sunendar, Dadang.2009. *Strategi Pembelajaran Bahasa*. Bandung: PT Remaja Rosdakarya.
- Ismail. 2008. *Strategi Pembelajaran Agama Islam Berbasis PAIKEM Pembelajaran Aktif, Inovatif, Kreatif, Efektif, dan Menyenangkan*. Semarang : Raisail Media Grup.
- Juwito. 2008. *Menulis Berita dan Feature's*. Unesa University Press
- Kagan, Spencer. 1992. *Cooperative Learning*. San Juan Capistrano: Kagan Cooperative Learning.
- Lie, Anita. 2010. *Cooperative Learning*. Jakarta: PT. Gramedia.
- Mulyatiningsih, Endang.2012. *Riset Terapan Bidang Pendidikan & Teknik*. Yogyakarta: UNY Press.
- Suparmin, Wahyu Setyowati, Slamet Mulyono. 2014. *Trampil Basa*. Surakarta: Mediatama.
- Suprijono, Agus. 2009. *Cooperative Learning: Teori dan Aplikasi PAIKEM*. Yogyakarta: Pustaka Pelajar.

Suryobroto. 2002. *Proses Belajar Mengajar di Sekolah*. Jakarta : Rineka Cipta.

Taniredjo, dkk. 2012. *Model – model Pembelajaran Inovatif*. Bandung: Alfabeta.

Tarigan. 1986. *Menyimak Sebagai Suatu Keterampilan Berbahasa*. Bandung: Angkasa

Warsono dan Hariyanto.2012.*Pembelajaran Aktif Teori dan Asesmen*. Bandung: PT. Remaja Rodsakarya.